№ 42. Neue Jüdische Beitung. II. Jahrgang.

נייע ייִדישע צייטונג

דיא „נייע ייִדישע צייטונג“ ערשיינט יעדען מאָנטאג אונד דאָנערסטאג.

פּראָנומעראַציאָנס־פּרייז: נאַנציאָהריג 7 של. — קר. האַלבּיאָהריג 3 „ 50 „ פיערטעליאָהריג 1 „ 75 „

דיא רעדאַקציאָן אינד אַדמיניסטראַציאָ בעפינדעט זיך: Schiffmanngasse 6, Budapest. וואָהנט אויך דיא פּראָנומעראַציאָנס־נעלדער צוזענדען זינד

אינזעראַטע ווערדען בילליגסט בעריעכנעט.

בּ״ה בורא פּרי העגפן, ה׳ תשרי Budapest, Dienstag, 27. September 1881. שנת תר״מ׳ לפ״ק.

☛ ווי ביטטען דיא יעניגען אינזערער געהרטען אבאָנענטען, דיא מיט אירער פּראָנומעראַציאָנס־נעבירהר אים ריקשטאנדע זינד, אונס רעזולבירן פיינדליכסט זאָפאָרט אינזענדען צו וואָללען, דאמיט אין דער צייטונג דער בלאָטטער קיינע שטאָרונג פּלאַטצנעמען.

דיא אדמיניסטראַציאָן דער „נייע ייִדישע צייטונג“.

שפּיטאַלגאַסע 6, בודאַפּעסט.

דיא ערסטע זיטצונג דעס 1884—1881ער ריכסטאגס.

בּיידע הייזער דעס ריכסטאגס הערלטען אם מאָנטאג דיא ערסטע זיטצונג. ערסט דאס אבגעאָרדנעטע־הויז, צו מיטטאג דאס אבגעאָרדנעטע־הויז.

פאר דעם אבגעאָרדנעטען־הויז האטטע זיך נור מאָנסטרס בּיבליקס אינגעפינדען, איך דיא נאָלעריע וואר ניכט שטאַרק בעזעטצט. אין דען אינגערען נאָנגען דעס הויזעס יעדאך פאנד איך לעבּאהפטס ווערדעזדען דער אלטען אינד בערגרסס דער „יונגען נייען“ שטאטט.

נאך 10 אוהר וואָרען דיא באַנקען בעזעטצט, אינד דא דיא אלטען אבגעאָרדנעטען נאָאטטען־מחיים אירער פּרייהערן פּלאַטצע בעהאלטען האטטען, שרען דיא נעשטאַרט דעס הויזעס פיר דען אבלייך אינפּעראָנדערס. אין ערקלענגען דער נייען אבגעאָרדנעטען נעלאַנג־הויטע נאך ניכט בעזאָנדערס, ווילבּלטס דיא אבגעאָרדנעטען קאָנגטען איך דיא פּראָגען נאך דיעזעס אדער יענעס ניכט ליידט אויסקומען בּעגען.

אם האלב 12 אוהר טראטטען דיא מיניסטער אין. אללע אין סאַלאָ־אנצוגען. בּלאָס דער קאָמעסיקאַצאָנס־מיניסטער אר״ר״ פיהרלטע, אינד אלס דיא פּלאַטען נעגאָמען, פאָרדערטע דער קוראָטאָר לאַדיסלאָס קאָזאָטש (אין בּעאָמטער, דער דיא מעכנישע פערוואלטונג דעס הויזעס אבער דער האט. אינטער אנדערעס איך דען דעפּוטירטען אהרע פּלאַטצע אנוויזען) דען אבגעאָרדנעטען אנטאָן באָער (דעפּוטירטער אים פּאָנאראַש אין זיעבענבּירגען) אלס דען אל־טעסטען איך, דאס אלטערס־פּראָזידיאם צו אבערנעהמען. דיעס ערפאָלגטע אינטער פליגן־רופען. באָער, דער עטצטע שאן צום דריטטען מאָלע אלטערס־פּראָזידענט איזט, שפּראך אינע קורצע בעגריסונג אונד פאָרדערטע דיא יונגסטען אבגעאָרדנעטען איך, דיא דטצע דער אלטערס־פּרעסידיהרער אינגעגעהמען.

דערייך וואורדען דיא צוגעשטאנדען דעס מיניסטער־פּראָזידענטען אין דען אלטערס־פּראָזידענטען, אין וועלכען דיא דעפּוטירטען פערטיג שטאנדען ווערדען, דאס דיא פּרעליבּיגען פּראָפּאָזיצאָנען מיטטוואך, אם 26. דעזעלבען אם 11 אוהר פאָרמיטטאגס דער דער קאָנגליכען בורג צו אָפען דורך דיינע מאָרגסטאָפ דען קאָנגל שטאטטפינדען וורדע.

נון ערגריפ, וואָ דעם זיט דעם יאהרע 1869 אין ערדער ריכסטאגס־סעססאָן נעשעהען איזט, דער דעפּוטירטע דאָנעל אר״ר״ דאס וואָרט, ער מאכטע דיינע אבליכען בעמערקונגען אבער דיא שוואַרצ־געלבּע פאהנע, ער פאָרדערטע, דאס דיא פּרעפּאָנירנג אים אבגעאָרדנעטען־הויזע שטאטטפינדע, אונד דאס דער מאָנג דיא מדרא״ר רעדע אינבעדעקטע הייסטע פערלעזונג מאַנע.

דער מיניסטער־פּראָזידענט טיסאָ בעמאָנטע־וואָרטעטע דיא רעדע אראָנ״ס גאנץ קורץ אונד שאן גלייכטע מאן, דיא דטצונג ווערדע אי־ריכטס־בעשלוסטעס האט אין דער רעדאקציאָן דעס „ערעטערטעס“ איינע הויזזוריכטזוכונג שטאטטצופינדען, אונד זינד דיא מאנוסקריפּטע פערפאָלגטליכטע דעפעשען אין בעשלאג צו נעהמען. — נאך איינאנדערזונג דיעזעס נעריכטס־בעשיידעס ערקלערטע דער אינטערלוכונגס־ריכטער איך מינדליך, דאס ער צור בעשאָפונג דער מאנוסקריפּטע דער „ערעטערטעס“ פערפאָלגטליכטען דיעלבּאמאטשען דעפעשען דיא הויז־דורכזוכונג בעזיעהטשיגען ווערדע. דאנן ריכטעטע אן דען רעדאקטער דיא פראגע, אב ער ריכטאגס־אבגעאָרדנעטער זיא? אונד אלס דיעזע פראגע בעאהט וואורדע, ריכטעטע ער אן דען הערן טשוואלסקי דיא ווייטערע פראגע, אב ער אין דעזעס אללע פאן דיינעם „אומטי־מאטס־רעכטע“ געבריוך מאכטע וואללע? (דא ער דעפּוטירטער איזט, דירפטע מאן בּיא אידם קיינע הויזדורכזוכונג פאָרגענהמען, אויסער וענן דאס אבגעאָרדנעטע־הויז בּיי בּעזוילליגונג). דער רעדאקטער ערקלערטע, דאס ער פאן דיעזעס רעכטע אין דיעזעס אינגעגליקע קיינען געבריוך מאכטע וואללע. ער פינטע וואָאָרט הינצו, דאס ער נעגען אינע דורכזוכונג אין דען רעדאקטאָנס־לאָקאלימאטען וואהל ניכטס אינצו־ווענדען האָבע, דאס ער דיא אבער פּר אבערפּלעסס־נאהל־טע, דיא ער דיא מאנוסקריפּטע, וועלכע דיא אבע־שיפּס דער דיפּלאָמאטשען דעפעשען עגטהאל־טען, דער נערכטסס־בעגאָרדע אינפאָאָר אבערע־נעבע. עטוואס אנדערעס אבער ווערדע מאן אנהעהרן ניכט פינדען. דער אינטערוכונגס־ריכ־טער נאָב זך מיט דיעזער ערקלערונג צופריי־דען, אבערנאהם דיא אבשיפּס אונד אלס איין פּראָטאָקאָלל אינגעהמען. ער ריכטעטע אן דען רעדאקטער דיא פראגע, וויע אהם דיא דעפּע־שען אבערגעגען האבע? איך דיעזע פראגע קאָנגטע דער רעדאקטער קיינע אנטוואָרט גע־בּען. ערגלייך פראגטע דער ריכטער נאך, וויע דיא וויעגער פּאָסטאָרטער, אָרדענטליכען אונד אוסערארדענטליכען קאָרעספּאָנדענען דעס „ערעטערטעס“ זיין? דער רעדאקטער נאָב דיא נאָטען אונד אדרעסען דער בּעטרעפּפענדען ערפרגען אין. דיעזע אונד דאס פּראָטאָקאָלל אינטערשריעבען אונד דיא נערכטס־קאָמטססאָן עגטפערנטע זך. דיא אינטערוכונג דער אין אנגעלעגענהיט דער אים „ערעטערטעס“ פער־אָפּפענטליכטען דעפעשען ווירד אויך נאך דעם פּרעבּענס דער הויזדורכזוכונג אין דער רעדאק־ציאָן דעס נעגאנגען בּלאטטעס פּאָרגעזעטצט. דא אנציכען פּאָרהאנדען זינד, דיא אויף איינען פאָן זיטע אינער אמטליכען פּרעזאָן פּראָבּטען שטראָפליכען מיסבּרויך שלעסען לאַסטען.

• יודען־קראָוואָללע אין אונ־גאַרן: זאָ נעבט עס אין אלט אין אונגארן בּרייטטע אינען אָרט, דער דער רוסען אונד דייטשען דען טרויריגען וויהם דעם פּאָגאנסטאָמס אונד דער אונ־דולדזאמקייט נעגרעטט. זאָ איינע אין פערבּלעגענדע אונבאָאטריאָטיש נעגנע זינד, אויך אויף אונגארן אינע שטאך לאדען צו וואללען, וועלכע דיעזעס בּיזהער זאָ פּאָראָרטהיילסדייע, זאָ מאָלערגאנטע לאנד אין דער אינען דער נאנצען פּראָבּלעמען וועלכע הערבּעזעטצען מיסטע! פּאָסטאָ הייסט דער אָרט. אין וועלכעם דיא בּעפאָלקערונג בּע־ריטטט זיט לאנגערער צייט נעגען דיא יודע אינפּעהעטצט ווירד, אונד צוואר דורך אויפרייר־ערישע פּלונדערפּסען. דער קאטהאָלישע לעדר־ערע יאָזעף סיוואָוועטקא איזט דער פער־פּאָסטער דערזעלבּען, זיינע העלפערס־העלפער ריכטס־בעשלוסטעס האט אין דער רעדאקציאָן דעס „ערעטערטעס“ איינע הויזדורכזוכונג שטאטטצופינדען, אונד זינד דיא מאנוסקריפּטע פערפאָלגטליכטען דעפעשען אין בעשלאג צו נעהמען. — נאך איינאנדערזונג דיעזעס נעריכטס־בעשיידעס ערקלערטע דער אינטערלוכונגס־ריכ־טער איך מינדליך, דאס ער צור בעשאָפונג דער מאנוסקריפּטע דער „ערעטערטעס“ פערפאָל־פּענטליכטען דיעלבּאמאטשען דעפעשען דיא הויז־דורכזוכונג בעזיעהטשיגען

בע"ה פעסט י"ש.

בעאכטענסווערטע פיר היער ווייל‌ענדע אונד דורכרייזענדע נאָסטע!

איך בעערה מיך היעמיט נייערדינגס אויפמערקזאם צו מאכען אויף מיינער אָרטהאדאָקסען זעלבע"ר אונד מיינגעס נאסטרייזע וויא מאן צו ערעיכ צייט דיא בעסטען שייזען אונד נעטראנקע האבען קאנן. 9

איך קויאבע"ער. סעפאראט צימער פיין איינגעריכטעט. מיט בעסטער בעדיינונג איזט ביא מיר צו האבען.

פייבל קלין, מאהרענגאססע 6.

איין ווירשטעלער-געהילפע.

דער איין נוטער אונד פליסיגער אר"בייטער איזט אונד איינגעלערנטער אָרבייטער אונד אין פרט. בעגרעדט זאָלליך נאך סכות הבע"ר אויפנאהמע ביא.

Leopold Kluger in Sárvár.

לעאָפאָלד פלעסס בודאפעסט

קאָנינגסגאססע נמ' 24.

געוואלדטע רוסישע שטיעפעל

מיט איינער נאהט.

נאמ"א	A	1,	2,	3,
פל.	5.95	5,65	5,35	
נאמ"א	B	1,	2,	3,
פל.	5,35	5.05	4,75	
נאמ"א	C	1,	2,	3,
פל.	5.05	4,65	4,20	
נעיואלדטע שוהע	נאמ"א	1,	2,	3,
	פל.	1,20	1,10	1.—
נעיואלדטע פאר"שיב	נאמ"א	1,	2,	3,
	פל.	1.10	1.—	.90

פערנער אללע נאסטונגען ווייקס-לעדער. שארף, נעמזאן, זאיי"צ, פיליג, נאך, אבבב. האלצנאגעל, פייקיר-אנגאס ווערדע איך אויזמאנסט.

Leopold Pless,
Budapest, Königsgasse Nr. 24.

נייעסטעס.

דער „ווייעטערטעש" איז בלאטש דער אי"-פערסטען לינקען. פערבאבענטליכט פאלגענדע דעפעשע, דיא דער מאיזער פאן רוסלאנד אן אונזערעם קאנג נערייכטעט האט.

„אן זיינע מאיעסטאט דען קאיזער פאן אס-טערייך אן מישקאלץ, דאס בעגלקווינשנונגס-טעלגעראמם, וועלכעס דיא אים אנלאס מיינעס פעסטעס אן מיך צו ריכטען דיא נטט דעם האטטעסט, האט מיך לעבאבאבען ערגרייפען אונד איך דאנקע דיר דאפיר אים נאנגעס הערצען. אן פיהלע מיך זעהר גלילקליך. דען קאיזער ווילהעלם וויעדער צו זעהען, דען פערערהטען פייינד, אן דען אונס דיא נעמיינזאמען באנדע אינגנסטער אנהאנג-ליכסיט ליבפיסען.

אן האבסטען קריזיגען מאכטע דיזיגע פערבאבענטליכונג פיינדליכעס אויפזוהען אונד וואורדע דיא שטערנסטע אונטערזוכונג איינגעלייטעט. מאן איזט דאריבער אומזאמערה אנגנהאלטען, אלס דעם זיט קורצעס דער צוייטע פאלל איזט פאן פערבאבענטליכונג נעדיימט אקטען. (דער ערסטע וואר נאמליך „דער עדיימע ערלאס טיסא'ס איבער רוסישע ווהלע-ייען.")

ווייעגער פרוכט-פייזע.

הערבסטוויינען 12 גולד' 40—45 קר', פרוהארבס-ווייינען 13 גולד' 15—20 קר'.

מאיס פער סעפטעמבער-אקטאבער 7 גולד' 30 קר' ביז 8 גולד' 35 קר', פער מאי-יוני 7 גולד' 85—88 קר', הערבסט-האפער 7 גולד' 85—90 קר', פרוהארבס-האפער 8 גולד' 40—45 קר'.

קאָרן, אינגארישע 9 גולד' 30—65 קר', הערבסט-קאָרן 9 גולד 60—60 קר', פרוהארבס-קאָרן 9 גולד' 90 קר' ביז 10 גולד' 10 קר'.

האפער 7 גולד' 45—65 קר'.

לאמבאך-ציערגענגען פאָם 20. סעפטעמבער:

פראָנ:	43	6	21	2	77
דעמבערג:	22	8	16	24	1

פערענטווארטליכער רעדאקטעור:
יקותיאל הלוי לעדערער.

אנצייגע.

אונטערפערטיגט פערלאנגסם בהאנדלונג ער-ליבט זיך, דעם פ. ט. פיבלקום דיא ע"רגעבענסטע אנצייגע צו מאכען, דאס זאעבען

עכט קאָרפּוער אתרונים

אנגעלאנגט זיך איזט זעלבע בייליגסט אבגעגע-בען ווייערדען.

איך שאנע איזטגעזטבע מובחרים, לולבים הדסים דנר דאזלבסס פאר"אטיג.

מ. ע. לעווי'ס זאָהן, פעסט קאָנינגסגאססע 1.

בודאפעסטער באָרזענקורזע פאָם 22. סעפטעמבער.

לאָזע.	קר.	פל.
1854ער 4 פערצענטיג שטאאטסלאָזע	75	121
1860ער „ „ נאוגע לאָזע	50	131
1860ער „ „ האלבע	50	131
1864ער שטאאטסלאָזע צו 100 גולדען	—	172
1864ער „ „ צו 50 „	—	170
קרעדיטלאָזע	—	178
אלגעמיינע פאבריקס-לאָזע	—	112
אונגארישע פראמיענ-לאָזע צו 100 גולדען	—	122
דרעסדא אלבלאָזע צו 50 גולדען	—	120
פרייסטאל לאָזע	50	112
ווייענער קאָמונאלאָזע	—	135
פרייבאָזע לאָזע צו 100 גולדען	—	127
אָלמא רענטענשיינע	—	30
טרינקגלאָזע	—	26
אינסברוקער לאָזע	—	24
קלאר'ר לאָזע צו 40 גולדען	—	40
קעלנישיש לאָזע „ 10 „	50	16
קראקויער לאָזע „ 20 „	—	20
אָפענער לאָזע „ 40 „	50	40
אלפעס לאָזע „ 40 „	—	41
וודאפעסטלאָזע „ 10 „	—	20
פאדס לאָזע „ 40 „	—	52
וואצבערער לאָזע „ 20 „	—	22
סט. גענאיס לאָזע „ 20 „	—	47
סטאנסלייער לאָזע „ 20 „	—	25
וואלדשטיין לאָזע „ 20 „	50	30
ווינדישגראטלאָזע „ 20 „	—	41
לאיבאכער לאָזע „ 20 „	50	23

ווערטה-פאפיערע.	
אינגארישע נאָדלעריעטע	118 —
אינגארישע אפאיע-רענטע	90 —
אינגארישע נידזענדאראפטונגען	97 —
פעסטער-באנאטע	99 —
ווכענגריגיש	97 50
גאלדזייטע	102 —
בוקאוויער	100 50
אינגארישע אייזענבאן-אלקיען	133 50
ווייענערענס-אבלאזונגס-שטאיאנען	95 50
פאבריסיינג דער אינגארישען באָדענקרעדיט-	
דיס-אנשטארט צו 5½ פרעצענט	103 25
דרעסדא דער אנט. וויאבאה.-באנק צו 5½%	100 —
דרעסדא אלגעמיינ. באָדענקרעדיט צו 5½%	101 50
דרעסדא צו 5 פרעצענט	194 50
דער אינגארישע-גאלדזייטען	166 50
דער נאדראבסטבאן	350 —
אבסטריאיישע קרעדיט-אקטיען	342 —
אינגארישע קרעדיט-אקטיען	

גולד-קורזע.	
ווילבער-אשיא	100 —
דוקאטען	5 51
אבסטריאיש-אינגארישע 8-גולדען-שטיק	
שטיק (20 פראנקס)	9 35
גאבאלענדאר	9 35
ווייסבערגער-ווייסבאנקנאטען	57 65
מאבאיר-שטיק	11 50
יטליש פאפיערגעלד	1 26

פרוכטפרייזע דער קאָרנהאללע פאָם 22. סעפטעמבער.

דינע איכסלונג דעם גאנצען היימעס ביא נעלד-צינען פון פראכטיע שיינען. דיא ניינ נאטען ווערדען צוגאבסם אין אינ גולדענ-נאטען הינינגעגעבען ווערדען אונד קיין געמיינאטעס וואאסען נ ראנגען, דא איין זאלבעס ניכט פאר-האנדען איזט.

* (איבער דיא שטרייטזאכען דער צווייא אפפיציערע.) וועלכע מיט דער דענראדיריונג דעם אפפיציערס נאצאל ענדעטע, ווירד נעמעלדעט, דאס הייסטמאנן לענדל ניכט איין האהערען בעפעהל, זאנדערן אין אפלעג בעשלוסספס דעם אפפיציערס-קאפפס זיין קוייט-טרינגס-צעזוך איינגעריכטט האט. אלס דיא ער-כלארונג, ווארין נאצאל דער הייסטמאנן לענדל איינען אנגיבט אונד פערלייסדער נאנגנטע. אין דען בלאטטערן ערשיען, שיקטע דער באאמטיר לאנס-מאממאנדאנט מאאר ב ו י ע ר איינען טע-לעגראפשען בעריכט אין דען רעגיערונגס-קאפ-מאנדאנטען אבערסט נ י ס ל ע ר נאך קרעמס, וואריינ דיעזער נאך אין דערזעלבען נאכט — אס פ״טאג — אין בראפעקטס וואנטראפ, אין אנגנ-מאנ אגאנד אים אינשפעקציאנס-ציממער אין דער פלאראי-קאסערנע אונטער פאריזיטיין דעם רע-נימענטס-קאממאנדאנטען אינע אפפיציערס-פער-זאממלונג שטאטט, אין יעלכער אללע אפפיציערע אידרער עגטרסטונג אבער דאס פיינע בעטאגען לעדלס אין סטרוק נאכען אונד צוגלייך בעשלא-סען. מיט לענדל ניכט ווייטער דיענען צו יאללען. דיעזע אפפיציערס-פערזאממלונג, יעלכער לענדל ניכט בייגעוואהנט האט, אגאנד פארמיטטאגס אים 11 אידר שטאטט אונד שאון נאכמיטטאגס אים 2 אידר מיטטע לענדל איף בעפעהל דיא ווייזע נאך קרעמס אנטרעטען, וויא ער זאאפארט נאך איינען אנקונפט דאס מוויטטעלבארע-נעזוך איינ-ריכטט. דא לענדל בזהער נור 11 אידרע גע-דיענט, איזט ער נאך איין אידר לאנגזוידר-פפליכטט. דיא קוייטטרינג לענדלס ווירד אין דער נאכסטען ניממער דעם פערארדנונגס-בלאטט מעם פיבליצירט ווערדען. אים אבריגען האט דערזיכלבע ערדע-ראאסה, דער איבער נאצאל גע-אידטהיילט האטטע, נינמעהר איף נעגען לענדל דיא ערדע-ראאטהליכע אונטערזוכונג אין אנטראג גע-בראכט.

* (איים בעללאוארן אין קראאצינ ווירד נעשריעבען: „דיא איזראעליטישע קולטוס-געמיינדע אונזערער שאאדט, וועלך לעטצטערע ערסט זיין דעם יאהרע 1868, זיין דער אי״פלא-זונג דער מיליטאר-נעזעצע, יידישע איינוואהנער בעהערבערגס, פייערטע אם 19. ד. דיא איינוויי-הונג דער נייא ערבייטונג סטאנאנגע. דאס פעסט-נאטטעסדיענסטען וואהנטען איסער דאמסטיל-בען מיטגלידערען דער גמיינדע דיא שטאאדט-פערטרעטונג, וואו״א דיא שטמגען דער בעהאדרען ביא. דער בעצירקס-ראבבינער רינגאלד דיעלט דיא פעסט-רעדע. דעם נאטטעס-דיענסטע פאלגט טע איינע גאטטעסדיענס. ביא דעם דער ערסטע טאאטס איף דען קאיזער אונד מאנע איינסג-בראכטע יואר״דע.

* (פאטער אונד זאהן.) דער בודא-פעסטע פ״אראזוקטענס-האנדלער פ״ליפפ ה. איזט אין שטרענג אר״טהאלאקטע יודע. זיין 32אר-ריגער זאהן מאריין, דער בעריטט מיט 6 יאהרע דיא״ר״אהטען אין אלעס מיט דיענס אאטער שאון לאנגערע צייט איף בעשפאנגטעס פיסע, דא ער דיא״רעליגיאזען פאר״שטען ניכט בעאבאכ-טעט. ביים אם דר״ה נינג דער אלטע ה. דורך דיא ראמבאכ-נאסטע, אלס זיין זאהן איף אין צו-טראט, אים איהן אנלאסלך דעם נייגן יאהרעס צו בעגלייקוינשען. רעשפעקטוויע איינע פערזאה-נונג אנצוהאהנען. דאביא פעיגאם ער. דאס שבת איזט, אים דיא בעגנענדע צינארדע אים דער האנד צו געבען. וויא ווייטהענד שטרעצטע זיך נון פ״ליפפ ה. איף דיענען יאהר, שלוג איהם דיא בעגנענדע צינארדע אים דער האנד. פיר-זעטצטע אהם אייניגע ערבע אהרפיינען אונד נאכ אהם דיא נ״אפלכבסטע פ״ליבע. דער פאר-אלאל עדרעטטע אומוא נ״אפערעס אויזזוהען, אלס דאמאלס דיענע נאסטע זעהר בעזוכט וואר. דא זיך דארט דער יידישע טעמפעל בעפינדטע אונד דאס צאהלייך אנגעזאממעלטע פיבליקום באלד פיר דען זאהן, באלד פיר דען אאטער אארטיא נאהם.

* (שווייגערזאהן נעגען שווי-ע-גערפאטער.) דיא אין דיא לייפטעפצונג אי-נעם שווייגערפאטערס דורך דען איינגעגן שווי-ע-גערזאהן ווירד נענגעוויארטט אין איראעליטישען נעמיינדע-קרייזען דיער שואאך בעשפראכען. דער טהאבבעשטאנד איזט פאלגענדער: יודא ליב, דער חזן אים דער ראמבאב-שיל, (דייזער טעמפעל איזט ניכט דאס נאטטעסהייז דער אי-ציים, אויף דאס לאנגע אויסבליבען זיינער פרוי צו אב-שען, אונד אלס זיא ענדליך אין זיין פ״פאס-קאבינעט טראט, מאכטע אין איהר דאאפיע דיא משפחהיילונג. דאס ער נאך הייטע אבענד נאך זיינן זיינען מיטטע אונד עס-וא 8 מאנע דאדס בליבען ווירדע. יודא נראאך אין טהראגען אוים, דיא הייניריך נאטיליך אויף דיא בע-אראשטעעדע אייגענונג דיעשטע.

„נימם מיך מיט דיר, הייניריך״ — פלעהעטע יודע.

„נין, קינד, דאס נעהט ניכט. איך דאבע אונד זיינן אונגעדולד פיעל צו אונד, אונד וואס האבלעפסט דוא אללין אין דיר נאפטע שאאדט בעגינגען?״

„איך האבע אבער זיינן נאך ניכט נעזעהען, אונד זיינע מיך דראנגד, דא צאהלרייכען קונסס-שאפטע דער קאיזערשאאדט קוننגען צו לערענען. איך ווערדע שאן יע-מאנדען פינדען, דער מיך אין דיא מוזיעון אונד זאממ-לונגען בעגלייטטע.

„נין, קינד, דאס נעהט ניכט. איך דולבסטע מאכטע דיך אין זיינע אומעדע״הערען אונד דיר אללעס מעיר-ווירדיגע צייגען. איך האבע בע מיר שאון זא שאון אוים-נעמאלס. דיך אין דיעזע ערגעטשטאאדט אונד איהרע הערליכען אומגעבונגען אויף אללעס אויפמערקזאם צו מאכען. אים האזאממער, דא מאכע איך מיך אויף אי-נינע יואכטע פ״ייא שאן אללעס נעשאפפען. דאנן ווייזע ווייר זאאמאמען נאך ווייזן אונד בעזוכען אונס אללעס אויף דאס נרינדליכסטע.״

דיא קאממס טראפטען אייריין, אום איהרעס שעף נאך פאר דעססען אבריייג ווייכטיגע, נעשאפטליכע אנגע-לעגענהייטען פאראטשלאגען אונד דעססען אדרעדע צו ער-בייטען, יודע מוטטע זיך צווייקצעהען, נאאם אונד קומ-מער אים הערצען.

באלד נאהטע דיא נאכטשטונדע הערען, אין ווערכער הייניריך אבריייג מוטטע. פאאסט בי״ז צום אינגענבליק דער אבריייג האאטע בע צו טהון.

(פארטזעטצונג פאלגט.)

דא אפפיף דיא לאקאלאייזוג, אונד דיר צוג בריוזשע דאהין.

יודע שאאגד אויף דעם באהנהאף, זיך דיא נאסטע-ווערדענגע אייגען טראקענדע; דיא פאאגע דער פ״יינדין, דיא דא נכט מעיר האטטע בעגאטטוואשען קאننען, מאנטע איממעיוואהررענד אין איהרע אדרען, יא, וואס וואר אייס אדרען טהעאטער-פאלאנגען נעוואאדען? דיא פ״הלטע, וויא הייטע דערגוזטע נאך רוהם אונד עדרע אידר הערין דורכשראאסט. צוואר, הייניריך וואר נוט אונד עדער, דיא זאא לייבטע אין אי״דיכטי. אבער קאننטע ער דענן ניכט בעשפאאטען, דאס זיינע פ״ריי אונישטערבליכען רוהם נעווינגען?״

יודע בעפאאגד זיך אין אייגער פ״ורכטבארען אי״פערנ-גונג. אללד דיא פ״יינטע אדערע מאדבענאהרע שטעינגע, וויערדער אויף אאר איהרעס נייסטינגן אויינע. דיא האטטע עס דיך אין אין דער מאנדאהנ. דאס איהרע הממלישע קונסט יא דיא דיא האבטטע נעוועללשאאפפטס-פרייזע אים פאראנגען ווירדע. דאס קאיזער אונד קאנינע דיא מיט עדרעגע-בעצייטننגען איבערהיינען מאכטען. נון וואר דאס אללעס אוים. פאאר״יא אויף אוממער. דיא וואר אונד בליעב איינע אינזאאכע באקרעפטע-פ״ריי, בעשראאקט אויף דען קרייז איהרער הייזלגיכקייט.

„אונד וועגן הייניריך . . .״ — נון, זיא דורפטע דיע-זען נעדאנקען ניכט אויסדרוקען. זיא דורפטע עס נעמאלס דאראן דענקען, אדרען נאטטען אין דעיערע בעצעיכנונג אומגעשטאנדען.

אלס זיא נאך הויזע קאם, שלאגן זיא זיך איף איה-רעס צימممער אב אונד הייניריך לאנגע. פו וואר נוט פיר זיא, דאס איהר מאנן הייניריך אין אאלגע אייגער שעלע-נאאפיישען דעפשטעע בינגונגען וועגענער שטונדען וואר וויזען מוטטע. אבע״איים בעשפאטטע, האטטע ער ניכט

„מיין טראגען אאן אתענגע-מאהל נעשאאטטעט ניכט. דאס איך דורך שוואאצען אגנאד מיינען נוטטען אאטטע בעפאיייגע. ער מיינט דאס וויא ניכט-יידישע וטטטע.״

„אונד וואررים האטט דאס איהן ניכט מטטענבראכט? איך האטטע זא יעדר נעווונשט, דען נאטטען מיינער פרייזען יודע קننגען צו לערענען.״

„דער מאנן וויל אא ניכט עעלידבען. דאס איך אין צוקונאפט אונזאאגט מיט דיר האבע, ער פ״ריכטט, דיא ערזיעלבע ערדע-ראאסה, דער איבער נאצאל גע-אידטהיילט האטטע, נינמעהר איף נעגען לענדל דיא ערדע-ראאטהליכע אונטערזוכונג אין אנטראג נעבראכט.״

* (איים בעללאוארן אין קראאצינ ווירד נעשריעבען: „דיא איזראעליטישע קולטוס-

פאָלליטאָן.

פאָלגן איינער פערפעהלטען ערציעהונג.

(8-טע פאָרטזעטצונג.)

„לייבעכע קינד — זאגט הייליך צו זיינעם זייבע — דוא ווייסט, דאס איך ערגץ איינע איינע צו עפּעלען מיך שעמס בעפאיל. דיעסמאל אבער מאכסט איך דיך בעשטיל, אבער דו פלאגסט אבגעשטעהן, וואס זאלל דיא פיעדע אין אונערעם הייז?"

„באבי איזט מיר קיינע פיעדע; דיא איזט דיא ערצעהלען מיינער קינדהייט, דיא פיעדע מיינער יונגער."

„אונד פערנעסטסט דוא, לייבעכע קינד, וועלכען קופּ מיר דיא דיינעם עדלען אשטער, נעזעגנעטען אנדענקען, בעראיטשט האבן אונגעם — איך ווערדע דיינער פערזאכ איבער דיא אלטע פיעדע אין דיין בעשטע הויז אונד דיא אלטע פיעדע אין דיין הויז אונד דיא אלטע פיעדע אין דיין הויז אונד דיא אלטע פיעדע אין דיין